

Slavenski dom

Štev. 209

v Ljubljani, v ponedeljek, 14. septembra 1936

Leto 1.

Uspehi bratislavskega sestanka državnikov Male zveze - Izjava našega predsednika dr. Stojadinovića

Prvi koraki za gospodarsko sodelovanje med državami MZ

Bratislava, 14. sept. o. Včeraj dopoldne se je pričela konferenca stalnega sveta Male zveze, na kateri so se zbrali češkoslovaški zunanji minister dr. Kamil Krofta, jugoslovanski ministri predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović in romunski zunanji minister Antonescu. Ministri so bili skupno na kosilu. Popoldne so se posvetovali nadaljevali.

Ceškoslovaški zunanji minister je dal danes poročevalcu agencije Havas naslednjo izjavo:

Zasedanje stalnega sveta Male zveze, ki se je včeraj dopoldne pričelo, je redno zasedanje, kakor je to določeno po statutu Male zveze. Bilo bi zaman pričakovati presenetljivih sklepov. Prvi sestanek, ki smo ga imeli dopoldne, je bil prežet duha največje iskrenosti in je pokazal ponovno, da je Mala zveza trden in neomajen organizem.

Premotili smo vsa važna vprašanja, ki so nastala za naše države sprito velikih mednarodnih pogajanj, ki se bodo v kratkem pričela. Določili smo našo nadaljnjo pot in smer, ki se bodo po njej ravnale naše tri države pri teh bližnjih pogajanjih.

Osnovno načelo naše politike je, stremljenje po miru in gospodarskem napredku v okviru se-

danjih mej. Mala zveza se je trdno odločila, da sodeluje z vsemi državami pod pogojem, da bi to sodelovanje v ničemer ne tangiralo prijateljskih zvez in obveznosti, ki jih je prevzela vsaka posamezna izmed držav Male zveze.

Predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović je sprejel jugoslovanske časnikarje ter jim v nevezanem razgovoru razjasnil precej vprašanj.

Glede gospodarskega načrta ... je dr. Stojadinović povedal, da bodo o njem končnoveljavno razpravljali na sestanku gospodarskih stro-

Setanek Male zveze v Bratislavi je treba smatrati kot prvi stvarni korak za gospodarsko sodelovanje med temi državami.

Pariz, 14. sept. »Paris Soir« ima poseben dopis iz Bratislave, v katerem pravi med drugim: V službenih krogih Male zveze v Bratislavi se obravnavajo najvažnejša vprašanja. Tri države so se odločile, da se s skupnimi silami uprejo vsakemu poskusu, ki naj bi oslabil mir ali dosegel kakršnekoli spremembe onih mej, ki so jih določile odredbe mirovnih pogodb.

»Temps« je objavil podroben program bratislavske konference. V posebnem dopisu iz Belgrada pa pravi, da ni treba pričakovati nikakih senzacionalnih rezultatov. Na tej konferenci se bodo posebno pozornost proučila vprašanja, ki se nanašajo na gospodarska vprašanja držav Male zveze. V političnem pogledu je enakost stališč držav Male zveze popolna. Kar se tiče preosnove Zveze narodov, sodi Mala zveza — in svojo smisel bo brala tudi v Zenevi — da mora biti ta preosnova izvršena tako, da se bo dvignil ugled ženevske ustanove, in da se ji bodo stavila na razpolago vsa potrebna sredstva za učinkovitejše delovanje.

Socialno delo nemške vlade

Nürnberg, 14. sept. o. Včeraj je imel velik govor državni delovni minister dr. Ley, v katerem je podal nazorno sliko o socialnem delu, ki ga je izvršila nemška Delovna služba, ki šteje zdaj 20 milijonov članov. Lahko jo smatramo za največjo organizacijo na svetu.

Ta silna delovna armada je v kratkih letih svojo življenja zgradila nič manj kakor 215.000 stavb, ki so že dovršene ali pa so še v delu. Po-kojnin, odnosno sredstev za starostno preskrbo, je Delovna služba izplačala v dveh letih 87 milijonov mark. Zgradila je 8 delavskih kantonov in jedilnic, 3000 igrišč za tenis, 500 športnih prostorov, 200 plavalnih bazenov, 120.000 kopalnic. To delo je izvrševalo 6 milijonov delavcev; stroški zanj so znašali v enem letu 183 milj. mark. To so dejstva, ki govorijo in od katerih je slehera boljševeška agitacija blebetanje, zlasti če pomislimo na sužnjost, ki duši delavstvo v boljševiški Rusiji in na glad, ki vlada tam.

Kaj je s češko-sovjetsko zvezo

Bratislava, 14. septembra. ČTK poroča: Šef oddelka za tisk pri zunanjem ministertvu Jan Hajek je priredil snoci svečano večerjo, ki so se je poleg češkoslovaških in tujih novinarjev, ki se sedaj mude v Bratislavi, udeležili tudi predsednik slovaške pokrajinske vlade Orsag, predsednik bratislavske mestne občine in senator Krno ter zastopniki oblasti. Jan Hajek je imel govor, v katerem je izrazil trdno voljo Male antante, da se ohrani mir in red v srednji Evropi. Hkratu je zavrnil neko kampanjo, s katero poskušajo prikazati rusko-češkoslovaško pogodbo o vzajemni pomoči kot nekaj peklenski stroj, ki naj bi bil naperjen proti Evropi z namenom, da bi se na tak način razširilo mnenje, da je Češkoslovaška baza za ofenzivo rdeče armade. Jan Hajek je kategorično poudaril, da je to mednarodna gonja, ki služi nepoštenim namenom in ki zavestno potvarja stvarnost. Rusko-češkoslovaška pogodba je bila sklenjena v miroljubnem duhu. Njeni nameni so točno določeni in je popolnoma v skladu z duhom Društva narodov. Ta pakt ni proti nikomur naperjen in ne odpira poti v srednjo Evropo nobenemu tujemu vojak, razen v primeru, da bi kdo Češkoslovaško napadel.

Jan Hajek je ob koncu enako, kakor tudi naslednji govorniki, med njimi šef centralnega pres-biroja pri predsedstvu jugoslovanske vlade dr. Kosta Luković in šef romunskega pres-biroja Dragu izrekel zdravico v blagor državnim poglavarjem in narodom vseh treh držav Male zveze.

Položaj v Palestini

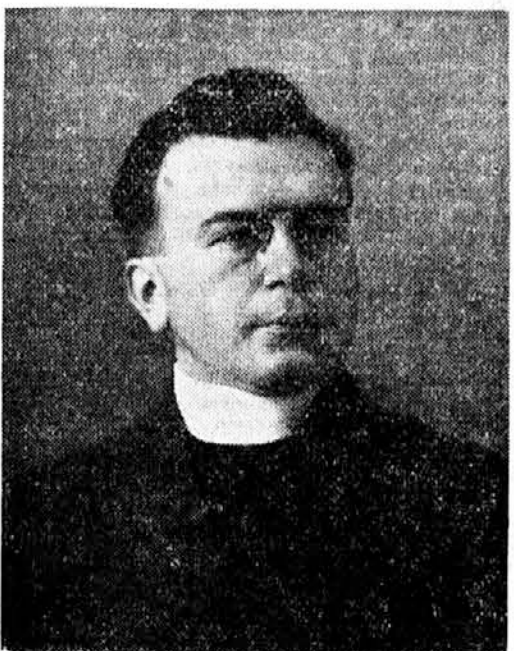
Jeruzalem, 14. sept. c. Včeraj je prišel novomenovani vojaški upravnik Palestine general Dill. Judovski župan v prestolnici Tel Avivu, Dizengoff mu je poslal v imenu vsega judovskega prebivalstva v Palestini poslanico, v kateri mu judje izražajo popolno zaupanje, da bo kot najvišji zastopnik Anglije končno vendarle pomiril Sveto deželo. Včeraj je tudi zboroval vrhovni arabski narodni svet in se posvetoval o nadaljnjem vedenju arabskega prebivalstva. Splošna stavka se bo še nadaljevala.

Plaz zasul 73 ljudi

Oslo, 14. sept. o. Strahoviča nesreča se je zgodila včeraj v okolici jezera Loen na severnem Norveškem. Ozemlje okolice jezera je znano zaradi nevarnosti zemeljskih plazov, ki se trgajo leto za letom. Tak plaz v širini 1500 metrov se je zrušil včeraj v jezero in na svoj poti uničil in odnesel vse. Velikanske množice skalovja in zemelje, ki so padle v jezero, so povzročile strahovito poplavo. Plaz je odnesel eno celo vas, pri čemer je izgubilo življenje 73 ljudi, težko ranjenih pa je bilo 30. Razburkano jezero je poplavalilo in porušilo dve obalni vasi.

Belgrad, 11. sept. m. Razprava proti vratarju BSK Francu Glaserju, ki je obtožen, da je namonoma povzročil smrt belgrajskega športnika Stokića s tem, da ga je pahnil v Savo ob priliki kopanja, je določena za 19. september.

Sarajevo, 11. sept. m. Občinske volitve v drinski banovini so določene za 8. novembra.

Minister v p. dr. Fran Kulovec, je imel včeraj na ljudskem taboru v Novem mestu veličasten govor o slovenski zahtevi po popolni samoupravi, ki ga prišamo na 2. strani.

Rdeče trdnjave v Španiji padajo

Za San Sebastianom je na vrsti Bilbao, za njim pride Madrid

San Sebastian, 14. septembra. V pretekli noči, kmalu po polnoči je nac. vojska z rednimi četami na čelu pričela prodirati proti prvim hišam San Sebastiana. V meslu se je čulo ostro streljanje. Okrog dveh po polnoči, ko so pričeli nacionalisti prodirati v center mesta, so udarili plameni iz raznih večjih stavb. Med drugim je nastal požar v znamenit sansebastianskem kursalonu. Prav tako je pričelo goreti tudi v vseh drugih monumentalnih zgradbah. Anarhistom je uspelo uresničiti svoje grožnje, češ, da bodo mesto zažgali. Malo število baskijskih nacionalistov, ki so ostali do zadnjega na svojih mestih, se je obupno borilo, da obvaruje vsaj nekatere večje zgradbe pred požarom. Ponekod je prišlo celo do spopadov med njimi in anarhisti. Medtem so uporniški milicniki z rednim vojaštvom in maroški oddelki postopoma zasedli mesto.

Pariz, 14. septembra. Agencija Havas je prejela od svojega posebnega poročevalca poročilo o naslednjih podrobnostih padca San Sebastiana.

Na konferenci, ki se je vršila pod vodstvom pokrajinskega guvernerja Ortege, je bilo sklenjeno, da se meslo evakuira. Razen dveh anarhističnih komisarjev, so vsi prisotni bili zato. Oba anarhista pa sta zahtevala, naj se obramba mesta nadaljuje do kraja, ker sta bila preglasovana, sta izjavila, da se sklepe ne pokorita. Zato sta bila po naredbi guvernerja aretirana.

Dogodki so se med tem razvijali z bliskovito naglico. Konferenca se še ni zaključila, ko se je v mestu že pričelo streljanje. Nastalo je na več krajih mnogo manjših spopadov med anarhisti in baskijskimi nacionalisti, pa tudi pred uporniki so se vladni milicniki umikali z orožjem v rokah. Baskijski nacionalisti so si zelo prizadevali, da bi ekstremizem onemogočili zažiganje večjih pomembnih zgradb v mestu.

Požar je najprej nastal v tiskarni papirja. Takoj zatem se je pojavil v celi vrsti državnih zgradb. Guverner je zapustil mesto šele okrog 1 po polnoči, dobro uro prej, nego so uporniki zavzeli poslednji centralni okraj mesta.

Na vrsti je Bilbao

Pariz, 14. sept. o. Oddelki vladnih čet, ki so se umaknili iz San Sebastiana, so se napotili proti Bilbao, ki predstavlja zadnjo vladno trdnjavo v severni Španiji. Nacionalisti nameravajo takoj naslednje dni naskočiti Bilbao, ker so se pogajanja za desetdnevno premirje razbila. Ko pade ta trdnjava, potem je zapečatena tudi usoda Madrida in s tem usoda levčarske diktature v Španiji.

Dublin, 14. septembra. V kratkem odpotuje v Španijo prvi oddelek irskih prostovoljcev, ki se

nameravajo boriti na strani španskih upornikov proti marksizem. Polkovnik O'Duffi, ki organizira prostovoljsko brigado, je izjavil, da iz vojaških razlogov ne more dati nikakih informacij o tem, kdaj in kako bodo prostovoljci odpotovali v Španijo.

Premirje je nemogoče

Burgos, 14. sept. Vlada nacionalne junte je odločno zanikala vest, ki se je zadnji dni pojavila v nekaterih inozemskih listih in po katerih naj bi se že v bližnjih dneh sklenilo 14dnevno premirje med vladama v Burgosu in Madridu. Njen zastopnik je poročevalcu agencije Havas posebej izjavil, da pomenijo te vesti le poskus, ki naj bi vlada v Burgosu diskreditirala. Nacionalna junta nima niti zdaleč namena pogajati se z Madridom. Ves svet mora vedeti, da sploh ni mogoč kakršenkoli kompromis med belimi in rdečimi. Vojsna se lahko zaključi le z zmago orožja nacionalnih vojnihi sil ali pa z brezpogojno kapitulacijo pristašev madridske vlade.

Saint Jean de Luz, 14. sept. Na včerajšnjem sestanku diplomatskega zbora je poročal argentinski poslanik, da zahteva španska vlada, naj se diplomatski predstavniki vseh držav vrnejo v Madrid, ali kašno drugo mesto v Španiji. V bodoče ne namerava več priznavati onih diplomatskih zastopnikov, ki bi se nastanili izven Španije. Diplomatski zastopniki raznih držav so o tem takoj obvestili svoje vlade. V sredo se spet sestanejo. Tedaj ima biti to vprašanje že rešeno. V mednarodnih političnih krogih sedaj z zanimanjem pričakujejo, kako se bo stekla vsa stvar in kaj bi nastalo, če bi nekatere vlade sklenile, da svojih diplomatskih zastopnikov ne pošljejo več v Madrid ali kako drugo mesto, ki je še pod oblastjo madridske vlade. Včerajšnje konference so se udeležili zastopniki Italije, Anglije, Argentine, Belgije, Japonske, Nizozemske, Venezuele in Francije.

Vesti od 14. septembra

Papež bo pozval svet na boj proti komunizmu v svojem današnjem velikem govoru, ki ga bo imel v Castel Gandolfo pred 2000 španskimi duhovniki, ki so pobegnili iz krvave domovine. Govor traja čez pol ure in bo tretji svetovni glas za boj proti komunizmu. Prvi ga je dvignil Mussolini, za njim Hitler in zdaj še papež Pij XI.

Angleški kralj se je odpeljal z Dunaja z arberškim ekspresom sinoči ob 20.45 in se vrne čez Pariz domov. Na postaji so ga pri odhodu pozdravili razni avstrijski odličniki.

Ružiči Aras se je ustavil v Rimu, kakor poročajo iz Carigrada in se včeraj razgovarjal z italijanskim generalnim tajnikom zunanjega ministertva. Tem razgovorom pripisujejo važnost, ker utegne zaradi tega nastopiti kaj novega v razmerju med Italijo in Balkansko zvezo.

Čez 100.000 delavcev stavka v francoskih tekstilnih tovarnah in državnih tvornicah za orožje. V Lilleu ej posredoval sam predsednik vlade Blum, da bi delavci prenehali s stavko.

Požar v pariški operi, ki je izbruhnil včeraj, ni povzročil take škode, kakor pa so govorile prve vesti. Poškodovan je predvsem oder in nove naprave, ki so jih na oder montirali, da bi ga modernizirali.

Demonstracije proti nemškimi nogometašem so se odigravale včeraj v Varšavi pri tekmi med poljsko in nemško reprezentanco. Demonstracije so priredili varšavski judje in marksisti.

Sovjetski general bo na nemških manevrih, ki se bodo vršili danes v okviru hitlerjanskega kongresa v Nürnbergu. Danes bo takozvani »Dan nemške vojske«. Od sovjetskih vojaških dostojanstvenikov se bosta manevrov udeležila general Orloff in berlinski sovjetski ataše.

Na včerajšnjih avtomobilskih dirkah v Monzi sta zmagala mladi Nemec Berndt Rosemeyer in Italijan Nuvolari, ki sta dosegla povprečno brzino 135 km na uro in to na težki progi.

Čez Atlantik je danes odletel iz Londona ob 4 zjutraj ameriški letalec Dick Richmann.

Za 15 milijard kron javnih del bo izvršila po izjavi predsednika češkoslovaške vlade dr. Hodže češkoslovaška republika v prihodnjih treh letih. Stroški za ta javna dela se bodo pokrili s prostovoljnimi posojili.

Tečaj za predvojaško vzgojo na Dunaju je včeraj končalo 800 avstrijskih učiteljev, ki bodo takoj začeli organizirati pripravljano vojaško vzgojo v avstrijskih osnovnih šolah, in to na najširši podlagi.

Gospodarsko stanje sveta se izboljšuje, kakor je ugotovil gospodarski odbor ZN, ki je včeraj izdal svoje poročilo. To izboljšanje gospodarskih razmer je ponekod večje, ponekod manjše.

Oblehnicu D'Annunzijskega pohoda na Reko so včeraj praznovali na Reki. Pohod italijanskega zmešanega pesnika je bil prvi korak za priključitev Reke k Italiji.

Ruska vojska je najsilnejša na svetu, je na banketu ob koncu boljševiških vojaških manevrov včeraj v Minsku izjavil franc. general Schweisguth, ki je imel govor v imenu tujih vojaških zastopnikov, ki so se udeležili boljševiških manevrov.

Nemčija počaka še štiri leta na kolonije, je v svojem borbenem govoru izjavil Hitler, če jih v tem času ne bo dobila na miren način, si jih bo morala vzeti sama.

Včerajšnji dan belokranjskih plesov v Ljubljani

»Metliški turn«.

»Zeleni Jurij«.

»Petelinji boj«.

Slovenski narod za samoupravo

Novo mesto, 13. sept.

Včeraj je bil v Novem mestu največji ljudski tabor, kar jih je bilo v zadnjem času širom lepe Slovenije. Iz vseh strani Dolenjske je prihitelo v dolensko metropolo nad 10.000 ljudi, da fanestirajo za slovensko skupnost in za politiko slovenskih voditeljev. Napovedan je bil tudi prihod notranjega ministra dr. Korošca, ki pa je postal brzopjavo, v kateri je s poročil, da se, zadržan po drž. poslih, manifestacije ne more osebno udeležiti.

Vrhunec slavnosti je bil v zborovanju na Glavnem trgu. Mnogi so ga popolnoma zasedla in med govori neprestano vzklikale slovenskim voditeljem ter navdušeno manifestirale za slovensko skupnost.

Zborovanje je otvoril predsednik novomeške krajevnice organizacije JRZ g. Demetrije Vebke, kot prvi pa je govoril minister g. dr. Miha Krek.

Za 80 milijonov javnih del v Sloveniji

Minister dr. Krek je najprej obračunal z rušilnim delom bivših terorističnih režimov, z načrtom, kako so ti izvajali volitve ter je pri tem ožigal vsi protinarodno akcijo teh nasilnih vladodržcev.

Zlasti pozorno so poslušalci sledili ministrom izjavljanju, ki so se tikala javnih del v Sloveniji. Ze nekaj časa sem čutilo namreč nekako olajšanje in popuščanje brezposelnosti in tudi nekako izboljšanje, kar se tiče delavske eksistence. Čutilo vso socialno skrb sedanje vlade, ki ne zamudi nobene prilike, da bi zboljšala položaj našega delavstva. Minister dr. Krek je povedal, kako dosega vlada zboljšanje delavskega položaja: V zadnjem letu se je izdalo za javna dela v Sloveniji okrog 80 milijonov dinarjev. Ta denar, ki sedaj kroži po Sloveniji, je moral vsaj nekoliko olajšati brezupno stanje slovenskega malega cloveka.

Temeljito je minister dr. Krek pojasnil tudi delo vlade, ki gre za tem, da reši propad prezadolženega kmeta. V najkrajšem času dobimo uredbo o zaščiti kmetovalcev, ki bo končno veljavno ure dila to naše življenjsko vprašanje.

„Čisti računi - dobri sosedi“

Slednjič je minister spregovoril še o razmerju do Hrvatov, kjer je poudaril geslo: Čisti računi, dobri sosedi! Dr. Maček je voditelj Hrvatov, dr. Korošec voditelj Slovencev. Oba uživata zaupanje vsega naroda. V takšnem vprašanju pa se ločita: Slovenci gledamo stvari, kakršne so. Za nas pomeni Belgrad politično bojšče, na katerem se edino morejo izvojevati zmage. In če hočemo izbojevati kakšno zmago, moramo iti tja. Računamo z gotovim dejstvom in zato hodimo v Belgrad, da od tam branimo slovenske interese. Tam se bo odločilo, koliko avtonomije, samouprave in samostojnosti bo imela posamezna dežela, in tam se bo rešilo tudi hrvatsko vprašanje. — Hrvati pa pravijo narobe: Ostali hodo doma toliko časa, da nam bo hrvatsko vprašanje zrelo in rešeno padlo v naročje. Zato tudi nam očitajo, da smo najprej ostali doma, potem pa smo šli v Belgrad. Pri tem pa smo se ravnali po preprostem receptu slovenskega kmeta: Če so zunanji nalivi, toča, viharji, takrat sedi za pečjo, ko pa minejo, gre ven. Kadar je v Belgradu grdo in hudo vreme, da pravi zastopniki ljudstva ne morejo nič opraviti, ostanemo doma, kadar pa se da kaj napraviti, moramo hiteti tja.

Govor min. v p. dr. Kulovca

Burno pozdravljen je nato spregovoril minister v p. dr. Fran Kulovec, ki je izjavil:

»Dobro in prav je, da pogledamo nekoliko v zgodovino: Pred tremi leti je bil prav tukaj šod, ki so se ga pa udeležili drugi ljudje z drugimi cilji. Po namerah tedanjih samozancev naj bi bil tisti šod sodnji dan za pristaje SLS. Pozvali so na ta šod dve najsvetlejši zvezdi tedanje diktature. Ena od njiju je govorila o skrbni domovini, ki je silno potrpežljiva in ki popušča napram svojim nepokornim otrokom, toda slednjič se mora pa vendar uveljaviti geslo: Vivat justitia! In ta pravica je bila taka, da je pregnala vodstvo SLS v internacijo in razpustila naše občinske odbore. Isti govornik je kričal, da večina slovenskega naroda nikdar več ne bo prišla do veljave. In kaj je danes? Kje so nasilniki, kje so njihova prerokovanja?

Občinske volitve

Bila je v resnici črna noč. Bilo pa je to početje nasprotnikov početje otroka, ki gre skozi gozd in si preganja strah s kričanjem. Teh ljudi je bilo strah našega ljudstva in zato so kričali in povzročali viharje. Tedanjen klevetnikom je prišlo na pomoč tudi tedanji šmihelski občinski odbor. Sklenili so resolucijo v treh točkah: V prvi imenujejo pristaje SLS notranje sovražnike države, ki jim je treba stopiti v bok. Nadalje opozarjajo, da je tri četrtine prebivalstva odobrilo nasilen režim in da je le ena četrtina pokazala samo razkrajevalne namene. V tretji točki pa kličejo hudica in birača nad slovensko ljudstvo. Toda kje so ti šmihelski nasilniki? Pri zadnjih volitvah so dobili pravi zastopniki ljudstva večno in danes vlada v tej največji slovenski podeželski občini naš občinski odbor. Pri zadnjih občinskih volitvah so vse občine okrog Novega mesta padle v roke našega ljudstva, čeprav so tudi nasprotniki mogli svobodno voliti in agitirati zase. Pod enim praporom so se znašli vsi nasprotniki od nacionalistov preko Mačkovcev do komunistov. 25. oktobra pa bodo po vsej Sloveniji občinske pa je kolebalo in omahovalo. Iz zemlje izkoreninjeni del je izdal slovensko ljudsko skupnost in danes pristaja tudi komunizem v maski ljudske fronte.

Naše ljudstvo ima zapisana pota svojega življenja v svojem sreč in zato jih ni zapustilo. Videli pa smo, da je tisti, ki je pokazal neomajno stalnost in vztrajno slovenstvo, naša vas. Edino naša vas je bila čuvár slovenstva, ker so njeni prebivalci zakoreninjeni v svoji zemlji, vse drugo pa je kolebalo in omahovalo. Iz zemlje izkoreninjeni del je izdal slovensko ljudsko skupnost in danes pristaja tudi komunizem v maski ljudske fronte.

„Zahtevamo avtonomijo!“

Mi pristaje bivše SLS lahko govorimo odkrito navzgor in navzdol. Ko je bila naša stranka ustanovljena, je prislunila utripom naše ljudske duše, strnila te utripe v program, ga javno izpovedovala in se zanj borila in od njega ne bo nikdar odstopila. Hočemo dela, ki bo zajelo ves narod, hočemo sproščanje vseh narodnih sil in hočemo, da se odstranijo tudi vse ovire, ki so nam na poti. Zaradi tega smo rekli: Mi zahte-

vamo avtonomijo! (Burno odobravanje.) Ko smo to izgovorili, so nam očitali protidržavnost. Danes zopet kličemo: Hočemo POLNO samoupravo! V smislu tega zahtevamo, da se nam prepusti sorazmeren del naših dohodkov in naših davkov, da moremo razviti vse naše delavne sile! (Viharno odobravanje, vključanje in ploskanje.) Leta 1920 smo rekli, da bo država pahnjena v nesrečo, če jo oblečemo v centralistični jopič. Tedaj se je dal narod ogoljufati: S slovenskimi glasovi je bila izglasovana centralistična ustava. (Doli izdajalci!) Takrat smo prorokovali nesrečo, in ker smo jo prerokovali in zraven ne odnehali od naših zahtev, smo bili razpiti kot protidržavni elementi. Danes se splošno govori, da se centralizem ni obnesel, da pomeni nesrečo. Tako govorijo celo tisti, ki so ga zakrivali in sedaj zahtevajo od nas, da ga čez noč odpravimo. Le tem pravim: Vi očetje našega centralizma, ki ste zakrivali toliko nesreč in gorja slovenskega naroda, imate edino pravico, da se poberete iz slovenskih vrst! (Viharno pritrdjevanje.)

„Slovenska fronta je pri nas!“

Minister dr. Kulovec nato obračunava z onimi, ki hočejo cepiti slovensko skupnost z geslom slovenske fronte in poudarja:

»Slovenska fronta je tam, kjer je ogromna večina slovenskega ljudstva. Ogromna večina slovenskega ljudstva pa je v vrstah bivše SLS. Zato je le ta fronta resnična slovenska fronta. Onim, ki hočejo slabiti slovensko skupnost, pa pravimo: Dali smo svobodo, da se more govoriti in pisati. Ni pa ta svoboda zato, da bi se izrabljala v razdiralne namene. Prot takim ljudem bomo nastopili z vso ostrostjo, ker nam je za slovenske in državne interese.«

»V 13 občinah novomeškega okraja so bile letošnje volitve. Vse občine so padle v naše roke, da je Novo mesto blokirano. To naj bo zanj opomin: Ali z ljudstvom, ali proti ljudstvu!

Belokranjski dan

Ljubljana, 14. septembra.

Belokranjci so imeli včeraj svoj dan. Prišli so v Ljubljano pokazat svoje narodne običaje in plese, da s tem oživijo tisto narodno bogastvo, ki ga je narod ustvaril, pa ga čas izriva in spravlja v pozabo. Narodopisni oddelček Glasbene Matice je pod vodstvom pevovodje g. Franceta Marolta organiziral ta dan, da seznanji Ljubljano s svojimi običaji našega podeželskega, včeraj Bele Krajine, in da v Belokranjskih samih zopet zbudi veselje in ljubezen do teh običajev. Po večerajšnji prireditvi lahko trdimo, da bodo Belokranjci spet za daljši čas obnovili v celoti svoje plese, da se bodo od njih učili zopet mlajši in bo tako ta lepa tradicija živela naprej.

Dopolodne so Belokranjci iz Metlike in Črnomlja s svojimi domačimi muzikanti naredili obhod po mestu. Popoldne so pa zaplesali na letnem sokolskem telovadišču. Ljubljancem so se v častnem številu oddelžili prireditelji ter nastopajočim in so jih že s svojim obiskom podprli. Vreme je bilo prireditvi naklonjeno. Nad belokranjskim dnem je prevzel pokroviteljstvo njihov rojak ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, ki je plesom prisostvoval s svojo gospo, dalje banova soproga gospa Natlačenova, divizionar Nedeljkovič in mnogi drugi odličniki. Gledalcev je bilo preko dva tisoč. Pri

Minister dr. Kulovec je zaključil svoj govor takole:

»Vemo, da nosimo svojo uslo v svojem narodu. V preteklosti smo izvršili ogromno delo, tudi sedaj ga izvršujemo in ga bomo v prihodnosti. Združimo vse sile in ne bo tako velike skale, da je ne bi mogli premakniti z naše poti. Bodimo pogumni, vztrajni zidari lepše slovenske bodočnosti.

Govor dr. Kulovca, ki je od stavka do stavka sproščal v zborovalcih viharje aplavza, je zapustil silen vtis med množico. Priljubljeni ljudski voditelj je govoril res iz srca slovenske ljudske duše in zato je žel hvaležne ovacije.

Za njim je stopil pred mikrofonom toplo pozdravljen župan največje slovenske podeželske občine g. Brulc iz Smihela, ki je pozdravil tabor v imenu okrajne organizacije Kmečke zveze. V temperamentnem govoru je pozival vlado, naj vrne zaupanje v denarne zavode in naj uredi vprašanje kmečkih dolgov tako, da se del dolgov črta. Kmeta je treba napraviti zmogljeno plačila, potem bo tudi on svoje obveznosti kmad izpolnjeval. Močno je podaril tudi zahtevo kmetijskih zbornic, s čemer je zbudil pri zborovalcih veliko odobravanje.

Ječe so izpraznjene...

Za njim je spregovoril tajnik glavnega odbora govori tudi o uradništvu in poudaril njegove dolžnosti nasproti ljudstvu. Na koncu pa je spregovoril tudi o hrvatskem vprašanju in poudaril: »Vprašam vas, kaj bi bilo s Hrvati danes, če ne bi bili Slovenci v vladi? Ječe bi bile polne in preganjani ne bi bilo ne konca ne kraja. Zato bi bila njihova dolžnost, da to naše vitoško delovanje podpirajo. Zakaj se slovenski mačkovi, ki so se svojčas borili proti diktaturi, družijo po občinah z JNS in komunisti? To dokazuje, da tam, kjer se družijo med seboj najekstremnejši elementi, ni poštenosti.

Kot zadnji je spregovoril g. Smersu. Nato se je g. Vebke zahvalil vsem udeležencem tabora in ga zaključil. Godba je zaigrala »Hej Slovenci«, ki jo je z navdušenjem pela vsa množica, nato pa so se ljudje pričeli razhajati, vsi prežeti silnih doživljaj današnje veličastne slovenske manifestacije.

vseh točkah so znali Belokranjci navdušiti ljubljance, odplesali in odpeli so jih dovršeno. Prvo je bilo črnomaljsko kolo, ki ga je plesalo dvajset deklet. V svoj krog so za tem ujele »Zelenega Jurija«, ki je eden najbolj pristnih slovenskih narodnih običajev in mu ni mogoče najti enakega po vsej Evropi. Črnomaljsko so pa ujele v svoje kolo še ljubljanskega župana dr. Adlešiča. Večji del programa pa so odplesali Metličani, vsi v belih narodnih nošah. Svoje kolo, polja, most, rešetca, robčice in končno še dve točki, ki sta ljubljancem najbolj ugajali, petelinji boj in »turn«. Metličani so se za svoje točke izredno pridno pripravljali, prav gotovo bodo posledje tudi doma ob svojih dneih vse svoje rojake navduševali za lepoto bogastva, ki so ga ustvarili njihovi dedje.

Prireditelji imajo svoj trud poplačan. Glasbena Matica, društvo Belokranjcev, se najbolj pa g. France Marolt, ki se je lotil svojega dela z ljubeznijo in največjo požrtovalnostjo. Izkopaval je narodno belokranjsko blago, ga urejeval, čistil in ga spet nepopačenega vračal Belokranjcem. Stori je veliko delo, ki ga bo še nadaljeval, da bomo vsako leto imeli priliko videti nekaj tistega bogastva, ki ga ne poznamo, a ga Slovenci hranimo obilo. Učiti se moramo tako kasno, a vendar še ne prepozno, ceniti te obilne in skrite vrednote.

Velesejem je zaprl vrata

Ljubljana, 13. septembra.

Včeraj je bil zaključni dan jesenskega velesejma. Po poročilih, ki prihajajo s strani uprave in po slikah ter prizorih, ki smo jih imeli vsak dan priliko opazovati na sejmščici, je menda ta jesenski velesejem dosegel največji uspeh. Zlasti velja to za številčno udeležbo obiskovalcev.

96.000 obiskovalcev

Razstave je obiskalo nič manj kakor 96.000 obiskovalcev iz vse države. Iz inozemstva je bila najboljša zastopana Avstrija, bili pa so tukaj tudi Angleži, Belgijci, Holanci, Finci, Francozi, Italijani, Madžari, Nemci in celo turški časniki, ki so se mudili te dni v Sloveniji. Kaj pomeni dotok 96.000 tujcev za Ljubljano, je na dlani. Ni sicer izključna zasluga velesejma, da je polegnil vsch teh 96.000 ljudi v Ljubljano, ker je pač precejšen del med temi takih, ki so se tako ali tako mudili v Ljubljani in so si pri tej priliki ogledali velesejem. Je pa kljub temu glavna moč velesejma ravno v tem, da privablja v Ljubljano stalno vsako leto več tujcev.

Najodličnejši gostje

Jesenski velesejem so si ogledali tudi številni odlični gostje. Med najodličnejšimi posetniki velesejma pa so bili gotovo: N. Vel. kraljica Marija, ki si je skoraj do vseh podrobnosti ogledala posamezne razstave. Dalje je velesejem obiskala N. kr. Vis. kneгинja Olga v družbi svojih staršev N. kr. Vis. kneginje Jelene in kneza Nikole. Vsi ti najodličnejši gostje so se čudili lepo organiziranim razstavam in so se o celotni prireditvi izrazili kar mogoče pohvalno.

Nedostatki

Mi smo že spomladali opozorili na nekatere nedostatke, ki bi jih bilo treba na vsak način odpraviti. To so pred vsem absolutno neprimerna stranišča. Saj n. pr. na enem mestu loči stranišče od gostinskega lokala le nekaj nad dva metra visoka stena iz desk, ki ti skozi špranje dopuščajo pogled iz stranišnega prostora v gostinski prostor.

Mariborsko tekstilno delavstvo izpraznilo tovarne

Maribor, 13. septembra.

V soboto popoldne se je vršilo na verandi pivovarne Union zborovanje tekstilnega delavstva, na katerem je prišlo do sklepa, da se tovarne izpraznijo. Zborovanje se je udeležilo okoli 4000 delavcev ter je potekalo zelo razgibano. Skrajša se je zdelo, da bo delavstvo vztrajalo pri svojem dosedanjem načinu borbe ter bo ostalo v tovarnah. Opazilo se je namreč jasno, da skušajo neki mladi, neodgovorni elementi s hujškanjem zopet zapeljati mase za seboj, kakor so to storili ob priliki prvega zborovanja, ko so delavci odklonili predlogo mariborskih industrijcev. Potem pa so nastopili

vsii govorniki iz vrst delavskih organizacij ostro proti hujškanju, zlasti proti onim iz vrst komunistično usmerjenega dijaštva, ki se ne zaveda usodnih posledic hujškanja za delavstvo. Ogromna večina delavstva se je izrekla nato za izpraznitev tovarn, da tako omogoči nadaljevanje in zaključek pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe. Danes je delavstvo na podlagi tega sklepa izpraznilo tovarne. V obratih, odnosno pred tovarnimi so ostale samo običajne delavske straže, da bi preprečile vstop stavkokazom. Za nadaljni razvoj medznega boja v tekstilni industriji je ta korak delavstva nedvomno velikega pomena. Priznati je treba, da si

Profesorji se bore z velikimi težkočami

Ljubljana, 14. septembra.

Na sestanku sekcije uprave ljubljanske je v nedeljo dopoldne poročal predsednik proforskega društva Knežević ter iznesel zanimive podatke iz prosvetnega ministrstva: v kratkem obdobju nastavljenih okrog 200 novih učnih moči (prošeni je seveda najmanj 1000) v vsej Jugoslaviji. Od tega odpade baje na dravsko banovino okrog 30 suplentov. Kar se tiče reduciranih in predčasno upokojenih pod prejšnjim režimom, ni bilo o kakni reaktivaciji na sestanku nič govora(!). Govori pa se, da med imenovanji zopet niso vsi. Jasno je, da je prostih mest ne le v Sloveniji, temveč celo v ostalih banovinah neprimerno več.

Za premetitve profesorjev bomo izvedeli tekom tega tedna. Večina premeščenj se bo izvršila po lastni prošnji. Pri teh rednih premetitvah niso vsi oni supletji, ki so bili na spomlad premeščeni in dodeljeni na svoja stara mesta. Če se bodo tečasne dodelitve sedaj uresničile in bodo supletji morali iti na mesta, kamor spadajo, o tem predsednik ničesar ni vedel. Ni pa zakona, da ne bi mogli ostati dodeljeni še naprej. Kolikor pa vedo prizadeti sami povedati, jih bo baje od 18 šlo 8 iz Ljubljane.

Napredovanja delajo največ preglavice. Od 800 prošnji jih bo rešenih kvečjemu sto. Če primerjamo napredovanja drugih akademskih poklicev v državni službi, se moramo čuditi: učenci, ki so postali sodniki, so dohiteli po skupini svoje profesorje, četudi je po študiju najmanj 10 let razlike.

Ranklist je že narejena, profesorji samo čakajo, da se objavi.

Najvažnejši del sestanka, ki so se ga udeležili direktorji, starejši in mlajši profesorji iz slovenskih gimnazij, pa je bil razgovor. Po vrsti so padala težka vprašanja, na katera je odgovarjal g. Knežević, deloma predsednik ljubljanske sekcije g. Grafenauer. Našteti je bilo nekaj primerov profesorjev, ki so že pred vojno vršili ta poklic, zdaj so morali ponovno delati strokovni izpit in so pri 50 letih v osmi skupini. Zastopnik iz Maribora je poudaril slab gnoten položaj posebnih mlajših: prepovedano jim je, da bi inštruirali, četudi se inštruirajo na veliko, kar si upajo delati le starejši. Neurejeno je vprašanje štipendij, ki jih uživajo nepotrební po več let. Tudi si od nekaterih takih štipendistov domovina ne more obetati znanstvene obogatitve. V redu tudi ni zadeva s poukom prostih predmetov. Maribor ima poleg tega še težkoče s šolskimi prostori.

Resnično je, kar se je vedno znova poudarjalo, da so gnotne razmere profesorjev danes nevdružne. Dostojno naj bi bili oblečeni, znanstveno naj bi se izpopolnjevali, kupovali naj bi si knjige in revije, a s čim, če pa navadnega kruha stradajo. Sramota je, da je akademski poklic, ki je včasih užival ugled, padel tako nizko. Danes se profesor z desetimi službenimi leti ne more primerjati z navadnim železniškim uradnikom. Ta ima namreč svoj bolniški blagajno, zavarovanje, kurjavo za polovično ceno, vožnjo brezplačno itd. Na dlani je, da se razne ugodnosti dosežejo samo z močno organizacijo. Nobeno ministrstvo, nobena ustanova popustov ne daje in ne ponuja sama od sebe, vse je treba z organiziranim pritiskom izsiliti. In tega je doslej manjkalo proforski organizaciji. Na svojih kongresih so govorili o vsem drugem, le o gnotnih razmerah ne. Napadeno je tudi, da se društvo toliko prizadeva za posamezne slučaje, treba je izboljšanja vsemu stanu, posamezniki bodo itak sovpadli.

Požar sredi mesta

Kamnik, 13. septembra.

Ravno na dan žeganja na Grabnu je vse slavnostno razpoloženje pokvaril požar, ki je izbruhnil kmalu po 1 popoldne v gospodarskem poslopiju gostilne »Groga« na Grabnu. Čim je bil požar opažen, je gasilski trobentač takoj pozval gasilce k delu. Ogenj se je širil s silovito naglico in je bila nevarnost tolika, da bi požar kmalu zajel hišo, v kateri je gostilna »Groga«, in poleg stoječo hišo g. Jagodica, kjer je tudi gostilna in trgovina. To nevarnost so preprečili kamniški gasilci in se je pri tej skupini, ki je imela nalogo, da obvaruje za Jagodiceve strani obe hiši pred katastrofo, najbolj izkazal g. Možek Jože, mesar iz Kamnika.

Požar je bil udušen in nevarnost odstranjena. Zgorelo je razen živine, katero so pravočasno rešili, vse v notranjosti hleva in skednja, v katerem se je nahajalo precej gospodarskega orodja. Nad hlevom in skednjem se je pa nahajal velik prostor, kjer je bilo veliko krme, ki je z vso leseno konstrukcijo vred zgorela.

Kako je požar nastal, doslej še ni znano. Mestni stražnik je odpeljal v zapor nekega gonjčaja živine, na katerega pada smet, da je morda zametil požar v vinjenosti. Natančneje bo ugotovila nadaljna preiskava. Škoda je velika in je le delno krita z zavarovalnino.

Most čez Raduljo

Most čez Raduljo v Zalogu v km 13,742 banov. ceste II-297 je klical po nujni pomoči, ker je bil že v zelo slabem stanju in je ogrožal že resno javni promet. Banska uprava je razpisala za oddajo gradbenih del novega železobetonskega mostu čez Raduljo I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 14. sept. 1936 ob 11 dopoldne v sobi št. 216 teh. oddelka banske uprave v Ljubljani, Gajeva ul. 5-II. Enotna cena znaša 184.535 Din uradnega proračuna. Predpisana kavcija znaša 10.000 Din. Zadevna vodopravna razprava za isti most se pa bo vršila dne 15. septembra na licu mesta ob pol 14 popoldne. To zadevni načrti so na razpolago interesentom pri sreskem načelstvu v Novem mestu. Tako se bo zgradba tega tako potrebnega mostu končno uresničila. Dosedanji most je bil že vso strohnol.

Novo mesto

Proračun sres. cestn. odbora za l. 1935-36 je javno razgrnjen v pisarni tuk. cestn. odbora in je vsakomur na vpogled. Kakor je razvidno iz razglaša, je znašal proračun dohodkov 1.599.936 Din 29 p, izdatki so pa znašali 1.250.788 Din 30 p. Preostanek od dohodkov je znašal 349.147. Din 99 p, ki se je vključil med-dohodke novega proračuna. Podrobni razkaz izdatkov je vsakomur na vpogled v pisarni sres. cestn. odbora. Eventuelne pripombe se lahko vzamejo na zapisnik v pisarni do 20. t. m.

je pridobila velike zasluge za posrečeno rešitev najtežjega problema predvsem oblast, ki je znala skrajno taktično in obzirno za obe strani nastopati ter si je zagotovila vse zaupanje delavstva. Upati je, da je z izpraznitvijo tovarn padla zadnja resna ovira za sklepanje kolektivne pogodbe. V mestu je izpraznjen tekstilnih tovarn zelo radostno odmevala, saj je ležal ta štrajk kakor morda nad Mariborom ter je navdajal ljudi z upravičeno zaskrbljenostjo.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 14. septembra: Pov. Sv. Križa.
Jutri, 15. septembra: Marija 7 žalosti.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Pouk nemščine v Delavski zbornici. Začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaji. Večerni tečaji ob pol 7, pol 8 in pol 9 (glavni vhod z Miklošičeve ceste, pritičje, desno), da bo klubova smučarska kočna nad Pokrovom od 12. t. m. dalje oskrbovana redno le ob sobotah in nedeljah. Stalno pa bo oskrbovana v sezoni smučanja. Na lepote terenov okrog te kočne ni treba posebej opozarjati: Kdor je bil že kdaj na koči, ta se vrača na naše terene in veča armada smučarjev, ki se ob vsaki priliki zbirajo pod Uršljo goro.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Opera.

Začetek ob 20. uri.

Ponedeljek, 14. septembra: zaprto.

Občinstvo opozarjamo, da bosta odstop poslovali ob nedeljah, praznikih in za vse predstave izven abonmaja v operi dve blagajni, da ne bo treba čakati občinstvu ob prevelikem navelu. Glavna blagajna bo prodajala ložne, parterne in balkonke sedeže, stranska blagajna pa parterna in galerijska stojišča in vse rezervirane sedeže.

Smučarji, planinci

Smučarski klub Guštanj-Kotlje opozarja vse smučarje in planince, ki obiskujejo lepo Uršljo goro in njene podnožne predele, da bo klubova smučarska kočna nad Pokrovom od 12. t. m. dalje oskrbovana redno le ob sobotah in nedeljah. Stalno pa bo oskrbovana v sezoni smučanja. Na lepote terenov okrog te kočne ni treba posebej opozarjati: Kdor je bil že kdaj na koči, ta se vrača na naše terene in veča armada smučarjev, ki se ob vsaki priliki zbirajo pod Uršljo goro.

Tekmovanje harmonikarjev

Ljubljana, 14. sept.

Kakor prejšnja leta, tako je bilo tudi letos, za zaključek vselejše tekmovalne harmonikarjeve. Letos je bilo za to tekmovalno izvanredno veliko zanimanje, saj se je prijavilo kar 55 tekmovalcev, vendar nekateri niso tekmovali iz neznanjih vzrokov. Ze dopoldne so harmonikarji merili svoje moči. Popoldne pa so se zopet zbrali v paviljonu Kmetijske zveze in jih je komisija, kateri je predsedoval ban. svet. dr. Ivan Karlin, porazdelila v naslednje skupine:

1. skupina, mladinska. Nagrajeni so bili: Me-nard Rado (gitaro), Boltar Miloš (smuči), Pate Milan (zogo), Sonja Vrečko (zempar).
2. skupina: diatonična harmonika (lažja): Stif-tar Ivan (žepno uro), Steban Lojze (nalivno pero), Kočmar Maks (aktovko).
3. skupina: diatonična harmonika (težja): Gor-sič Edvard (gitaro in harmoniko, ki mu jo bo poklonila trdka Lubas), Perper Viktor (nalivno pero).
4. skupina, hromatična harmonika (lažja): Ma-rinko Tone, Divjak Franc.
5. skupina, hromatična harmonika (težja): Lokošek Vili (uro), Golob Vlado (nalivno pero).

Nato so nastopili igralci, ki so bili že pri prejšnjih tekmovanjih nagajeni. Včeraj so ponovno zmagali: Mavrič Andrej (nalivno pero) in Kovač Edvard (uro). Med ansambli pa je zmagal trio Mimi Turšičeve.

Končno pa je bilo še prvenstveno tekmovalje. Zopet je zmagal in obdržal naslov državnega prvaka Avgust Stanko. Pri igrijuju na hromatično harmoniko pa je dosegel prvo mesto Pillich Rudolf s 70 točkami, drugi je bil Lokošek Vili s 69 in Golob Vlado s 67 točkami. Srebrni pokal je sprejel g. Pillich.

Okrog paviljona je bilo zbranih vse polno ljudi, ki so z zanimanjem sledili tekmovanjem od začetka do konca.

Tekmovanje je prenašala tudi ljubljanska radio postaja.

Teden „Rdečega križa“

Ljubljana, 14. septembra.

Po razpisu ministrstva za trgovino in industrijo z dne 20. avgusta 1936, št. 30005-22, morajo po čl. 42. točki 11 zakona o društvu »Rdečega križa« kraljevine Jugoslavije (»Služb. Novine« št. 201 z dne 5. septembra 1933) v tednu »Rdečega križa« t. j. letos od 20. do vključno 26. septembra vsa avtobusna podjetja ob izdajanju vozniških listov potnikom pobirati kot dodatek k vojni ceni prispevek za »Rdeči križ«, in sicer po Din 0.50 od vsakega začetih 100 Din vozne cene.

V ta namen je treba vozovnice (v primeru kombiniranja vozovnic, glasečih se na manjše zneske, zgolj eno) opremiti z zeleno portoznamko »Rdečega križa«, in jo pri izdajanju potniškega uničiti s tem, da se del odcepi.

Te znamke se dobivajo pri poštinih uradih, ki tudi prevzemajo nazaj preostale znamke, če se jim v ustreznem stanju tekem 7 dni po koncu tedna »Rdečega križa«.

Izpolnjevanje predpisa se bo nadzorovalo.

Ptuj

Ptuj, 13. septembra.

Meroizkusni urad v Ptuj. Za uradovanje v mesecu oktobru, novembru in decembru t. l. pri postaji za kontrolo sodov v Ptuj so določeni naslednji dnevi: oktobra dne 20, 21, 22, 23, in 24, novembra dne 16 in 17, decembra dne 17 in 18.

Težka cestna nesreča. Kakor smo poročali, se je trgovec in občinski odbornik Martin Vrabec dne 6. t. m. nevarno ponesrečil; padel je v Rogoznici pri Ptuj z nevarnimi ranami na glavi nezvesten. Nemudoma so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer se trudijo zdraviti, da ga ohranijo pri življenju. Vrabci je pa še vedno v globoki nezvesti. Njegovo stanje je slej ko prej obupno.

Kronika nezgod in nesreč. Hudo se je ponesrečil 54 letni Ferdo Breznik, posestnik v Trnovski vasi pri Sv. Urbanu. Pri nabiranju sliv je padel z drevesa, se pobil po vsem telesu in si zlomil tudi levo roko. Alojzija Arnoš, triletna hči vničarja v Rogoznici, je padla s postelje in se po-bila na glavi in si zlomila desno roko. — Janez Primožič, 12 letni sin posestnika pri Sv. Marku, se je v šoli pčil s peresnikom v obraz. Ker so rano zanemarili, je nastalo zastrupljenje krvi in je stanje fanta zelo nevarno. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v ptujski bolnišnici.

Nova slovenska umetniška revija

Ljubljana, 13. sept.

Naši umetniki nam pripravljajo za jesen pri-jetno presenečenje: začeli bodo izdajati novo slo-vensko umetniško revijo, ki naj bi zbirala okrog sebe najvidnejše umetnike upodablajoče umetnosti in deloma tudi moderne arhitekture. Revija je za-mišljena kot nekaj popolnoma novega, česar na slovenskem književnem trgu doslej še ni bilo. Ka-kor rečeno, bo prinašala slovensko upodablajočo umetnost, deloma pa tudi moderno arhitekturo.

Začasno bo revija izhajala kot periodikum 4 krat na leto na časopisnem formatu in bo bogato ilustriрана. Na bodo prihajale ilustracije kolikor mogoče do izdaja, bodo tiskane na umetniškem papirju. Revijo, ki bo nosila naslov »Umetnost«, bo urejeval kustos Narodnega muzeja in naš umet-niški kritik g. dr. Rajko Ložar. Izdajalo pa bo re-vijo Društvo slovenskih upodablajočih umet-nikov, v katerem so včlanjeni skoraj vsi naši po-membnejši umetniki. Prva številka »Umetnosti« izide že koncem tega meseca in bo obsegala 24 str.

Nova pomoč pri učenju

Važdin, 13. sept.

Pred nekaj dnevi je bil na tem mestu priob-čen članek o srednješolskem študiju in važnosti pomoči, katero srednješolcem nudijo inštruktorji. Danes priobčujemo članek, ki se bavi z učenjem splošno in opozarja še na en pripomoček pri učenju:

Pri učenju razlikujemo predvsem dvojno delo: najprej je treba dojeti več ali manj novo partijo gradiva, nato si jo pa čim bolj prisvojiti. Docim večino prvega dela opravi učitelj odn. profesor v šoli, je večina drugega prepuščena otroku ozir. domu. Ni temu vzrok samo dejstvo, da spričo ve-likoga števila v posameznih oddelkih ni mogoče pri najboljši volji doseči aktivnega znanja samo v šoli, marveč si mora resnice končno prisvojiti učenec sam.

Vidimo pa, da večina učencev — zlasti v zad-njih letih — ne opravlja resno domačega dela, čes-to pa tudi v šoli sprejema samo z najmanjšo pazlji-vostjo. Mislim, da se ne motim, če trdim, da je po-leg mnogih drugih vzrokov glavni vzrok ta, da učenec niti ni do tega, da bi znal. Mnogo so temu krivi starši, ki ne samo, da se pri otroku zani-majo skoro izključno za reče, ampak prečesto pred otrokom zabavljajo čez solo in učitelje. To rav-nanje je zelo nespametno, ker mora končno otrok vendarle zadostiti šolskim zahtevam, samo mnogo težje, ker dela z nevoljo.

Otrok se mora postaviti na stališče, da je uče-nje delo, da mora v šoli čimbolj sodelovati, doma si pa vso stvar temeljito osvojiti in opraviti po-trebne vaje. Lahko se potegne paralela s tovarši, ki se pripravljajo za obrt ali kateri drugi poklic, ki ne bi v navadnem smislu kakor da bi njemu ne bilo treba težko delati, ampak da mu pripada drugačno delo, katero pa mora ravnotako vestno izvršiti. Saj bo po tej potrebni splošni pripravi pri-šel še vedno v položaj, da bo moral delati za po-seben poklic.

Večina staršev nima možnosti, da bi uspešno nadzorovala potrebno domače delo in se zato, ako otroci niso bistri, in sicer navajeni delati, prej

Razstava umetniške trojice

Ljubljana, 13. sept.

V Jakopičevem paviljonu, kamor se zatekajo v zadnjem času dosledno skoraj vsi naši umet-nostni razstavljalci, bodo 6. oktobra odprli po-membno razstavo: razstavili bodo svoja dela Goj-mir Kos, Miha Mašes in France Gorše. Kot gost pa bo razstavljal na tej razstavi najboljši češki slikar iz mlajše generacije Jan Slaviček, sin znamenitega češkega slikarja Slavička.

Razstavo bo otvoril kustos Narodnega muzeja in umetnostni kritik g. dr. Rajko Ložar. Otvoritev bo prenašala tudi radio-postaja Ljubljana.

Pri tej priliki bodo razstavljalci izdali tudi ličen ilustriran katalog, ki bo v 12 velikih celo-stranskih slikah prikazoval najvažnejša razstav-ljena dela.

Na razstavi bomo imeli priliko videti sama nova dela, ki še nikjer niso bila razstavljena.

ali slej pokažejo pogubne posledice. Takrat čes-to niti inštruktor ne more pomagati — vsaj trajno ne — in ne preostane drugega kot zavod. Zato mnogi uvidni roditelji že v prvih letih solanja pošljejo otroka v zavod, še več bi jih pa to storilo, če bi mogli.

Tako je vznikla ideja korepetitorja, k je nekaj polinternat. Dijaki in dijakinje posameznih raz-redov skupno ponavljajo v manjših skupinah in pod vodstvom tudi pedagoško kvalificiranih moči vzeto gradivo in se v njem vadijo; naloge potem ni težko narediti. Tudi je povečano zanimanje za šolsko predavanje in glavni pogoj napredka je iz-polnjen.

Seveda se še vedno dogajajo primeri, da po-meznik ne uspeva; tu je potem seveda treba indi-vidualne pomoči in sicer čim prej. Često so to tudi samo prehodni pojavi, katere je lahko pre-broditi, če je drugo v redu. So pa tudi nesposobni, katerim je treba povedati resnico, pa naj potem naredi, kakor vedo.

Znano je, da se v splošnem mladina v primer-ni družbi rajši uči, toda mora biti dobro vodstvo in skupine ne prevelike. V korepetitoriju se tudi najlažje uredi najprimernejši razpored dela in od-diha, da je čas vsestransko izrabilen. Uro oddiha sredi popoldneva učenci v družbi enakih in pri obzirnem nadzorstvu ugodno izkoristijo za svoj telesni napredek.

Duševo in telesno okrepjeni se potem vra-čajo v krog domačih, katerim posvete ostaneke dneva. V mirni zavesti, da so opravili dolžnosti do Boga in domovine, se brezskrbno odpočijejo za novo delo.

★

To misel polagam staršem na srce. Naj se sklče sestanek zainteresiranih staršev ter nezapo-slenih diplomiranih filozofov in pristopi k ustano-vitvi korepetitorija. Določijo naj se način dela, vi-šina prispevkov in vodstvo. Šolska oblast bo šla gotovo na roke, saj gre za napredek šolstva.

H. Bajuk.

S.K. Ljubljana : Jugoslavija Belgrad 2 : 1 (0 : 0)

Zasluzena zmaga „Ljubljane“ - Debela črta čez prezgodnje račune „Jugoslavije“

Za uvod v prvo tekmo ligaških hrb sta nam rezerva Ljubljane in moštvo trbovelskega Daska dali pusto predigro, ki je bila obojestransko na precej plitvem nivoju in je končala s 5 : 1 (4 : 1) za Ljubljano.

Ob 16.30 so prišli rdečebeli (Jugoslavija) na teren, toplo pozdravljeni od dvatisočglave mno-žice. V petih treh minutah, dokler se ni prika-zala popolnoma bela Ljubljana, so pokazali Bel-grajčani nekaj malih potez že tradicionalne viktorije. Sodniku g. Podubskemu sta se obe moštvi predstavili v sledečih postavah:

SK Ljubljana: Rožič, Jug-Bertoncelj I., Ku-kanja-Pupo-Boncelj; Janežič-Makovec-Pepček — Jež-Zemljč.

SK Jugoslavija: Plac; Stokič-Lukič; Pauno-vič—Valik—Gjokič; Perlič—Sijačič—Lojančič—Pe-trovič—Zebevič.

Prve poteze so obojestransko — kakor radi nerove vedno — blinile mlačen potek dogodkov. Toda tudi to pot se je slika kaj kmalu izpreme-nila. Borba za točke je bila važna zadeva.

Splošna ocena: Jugoslavija je pokazala, da se je otrsela nekdanjega sterilnega driblanja. V tehniki ni bogvekako prednjačila, pač pa v po-stavljanju, ekonomičnejšem in razumnejšem izbi-ranju sledečega neposrednega akcijskega torišča, v štartu in v večji rutini na šestnajsterce. Razen vsega tega si je bila nadela nevažno nalogo, da se pred tujo publiko afirmira s tremi četrtinami faulov. Ljubljana je svojega partnerja pre-kašala v povezanosti halfiniji, v trdem in žilavo okornem prebijanju mimo krilev do bekov, teh-nično ji je bila, razen na dveh, treh mestih, sko-raj z rano ob rami. Sola trenerja Obilza začenja kazati prve sadove (n. pr.: Zemljč s krila, po bra-nilec oviran, ne centrirajo, temveč toleče ven, odda centerforja, zveza teče noter, na mesto, kjer bi bilo moralo stati krilo, vzame od centerforja žogo — Zemljč pa zavzame njeno, v tem momentu de-fenzivno točko poteze, ki jih prej nismo bili va-jeni gledati). Toda moštvo tudi čisto tehnično, ra-zen pri bolnem Ježu in trdem Janežiču, razve-seljivo kaže lep, kar neverjeten napredek. Razen tega danes moštvo Ljubljane kot prvi slovenski klub, začenja malo igrati z možgani. Domislje-vje oddajajo in podajajo, ki so med hitro akcije skoraj refleksivne prirode, so bile pri Ljubljani originalnejše in svežejše kot šablonske poteze vir-tuoznega rutiniranega rdečebela moštva. Iznajd-ljivost in svežina sta danes v precejšnji meri tri-umfurali nad bledo, golo in razen tega še neko-liko domisljavo virtuoznostjo ter ekvilibriranjem.

Detajlna ocena: Jugoslavija: Plac je bil dober, vendar bil bil morda, če bi bil v posesti hitrejšje reakcije, ugnel odbiti Janežičev strel. Beka sta bila v začetku začuda nesigurni, pozneje pa sta kaj napačno posegala in razblinjala na-sprotne akcije. Valok na centerhalfo povprečen, Gjokič na levem prav tako, samo zelo priden, na desnem — proti izbornemu Zemljču — Paunovič defenzivno in ofenzivno zelo dober. V napadu Ze-bevič v prvem polčasu na krilu, v drugem na zvezi, zelo smern in prej podoben navadnim, žogo brea-jočim smrtnikom, kot reprezentančni zvezdi. Da bi Jugoslavija s Petrovičem na levi spojki kaj pridobila, je pol kilometra veliko vprašanje. Tudi pozneje na krilu je bil prej šibak mož: žoge se

je znebil redno že v halfovskem rajonu in jo oddal nekam proti голу. Lojančič je pokazal pre-cejšen repertoar hotenih in nehotenih faulov, smi-sel za kratko, zvito oddajanje obema zvezama (krili je zanemarjal, tako, da sta jih morala s predložki krmili zveze) in v duellih frapantno ne-rodnost predlogega, krhko ter nesolidno grajenega telesnega ogrodja. Takih vodij napada bi se pri nas dalo morda še zmeraj kaj dobiti! Odbilen pa je bil mali Sijačič, ki je v drugem polčasu igral svojo in Lojančičevo vlogo, sam odlično pridirjal, kot sijajen tehničar uspešno driblal in lepo za-lagal Perliča, ki se je v drugem polčasu pokazal z zelo ugodne, leve strani Ljubljane obrambe ja-ko nevarne strani. Ljubljana: Rožič v голу je Placa prekašal predvsem po hitrejši in bolj kontrolirani reakciji ter v »brezstrastni« hladno-krvnosti. Bil je, razen sodnika, brez dvoma naj-mirnejši in najbolj obrzdan mož na terenu. In-terveniral je vselej uspešno. Sijačičevega stre-la pa seveda ni mogel obraniti. Od bekov je bil Stanko poldrugi branilec, Jug pa je dokazal, da njegove zadnje slabe igre na Reki ni treba jemati smrtno resno. Kukanja je bil po dolgem času prvi res odbilen, enako Boncelj. Pupo pa je na centerhalfo v prvem polčasu postal odkritje: Slo-venec in centerhalf doslej ni šlo skupaj! Sijajen v štartu in odvzemanju žog, je z izrednim odda-janjem in podajanjem že takoj v začetku razbil sicer — po poročilih — res nevarni Jugoslavijin notranji trio in mu nekako vzel voljo do skupne, precizno grajene igre. V prvem polčasu je prinesel levji delež k domači zmagi, ker je temeljito zatrl neizogibno podjetno razpoloženje nasprotnikovega napada. V drugem polčasu je nekoliko popustil, vendar ne toliko, da bi bil šibak. Z njim smo po dolgem času dobili zanesljivega in — pametnega centerhalfa. Zemljč je bil za dobro porcijo boljši od renomiranega Zebeviča, zato pa tehnično kaj slabo podkovani in nepremišljeni Janežič za prav tako porcijo slabši od Perliča. Jež, ki je bil prvi polčas izrazilo slab, se je v drugem neverjetno po-pravil. Makovec priden in trd; v njegovi igri pa je še nekaj otročje razmišljenega in nesamostoj-nega. Pepček na centerforu ne slab, pa tudi ne izrazilo dober kot zadnje čase skoraj redno. Naj bi mu kakšen dober duh pošepetal na ušesa, da bi bilo dobro, če bi s solidnim življenjem malo poskrbel za svojo fizično kondicijo. V vseh zad-njih tekmah leži nad stilom njegove igre sicer za zdaj še prav rahla senca izčrpanosti, utrujenosti in slabe volje.

Tenis v Zagrebu

Mednarodno teniško prvenstvo Jugoslavije v Zagrebu se je včeraj nadaljevalo. V polfinalu je mešan par Rost Denker premagal jugoslovanski par Flarian Mitič z rezultatom 5:7, 6:1, 6:1. V fi-nalu gospodje v dvoje je premagal nemški par Henkel Denker mešani par Mitič Stallios z rezul-tatom 6:4, 7:5, 4:6, 6:1. Odigran je bil tudi drugi polfinal v mešanih dvojicah in sta Kovačeva z Legeayem premagala Rostovošev in Puncčeva s 6:8, 10:8 in 6:3. V finalu dam pa je Kovačeva premagala Rostovo s 6:8, 6:4, 6:4. V finalu go-spodje, ki je bila najbolj zanimiva igra, pa sta na-stopila Puncčev in Francoz Legeay. Igra je bila za-

Maribor

SSK Maraton obvešča člane šahovske sekcije in prijatelje SSK Maratona, da prične prirejati šahovske večere v klubovem lokalu, Sodna ulica 9, pritičje. Igre se vrše dnevno od danes naprej od 16 do 21. Prijavite se v klubovi pisarni med urad-nimi urami ob delavnikih od 18 do 19 in ob ne-deljah od 11 do 12. Prinesite s seboj igralne deske.

Za volitve v Zbornico TOI je imenoval mestni župan za predsednika mag. ravnatelja Rodoška, za podpredsednika ravnatelja Barleta in za tajnika Frana Krambergerja.

Tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mari-boru se prične tle dni. Prijave čimprej pri obrtno-zadružnem nadzorstvu na sreskem načelstvu.

Seja upravnega odbora SSK Maratona se vrši drevi ob 20 v klubovih prostorih v Sodni ulici.

Kopalnice se je zaprlo. Z današnjim dnem se je zaključila kopalna sezona na Mariborskem oto-ku in ukinita avtobusna proga v kopalnice. Kopa-nje pa je še omogočeno v slučaju lepega vremena proti plačilu normalne pristojbine.

Licitacija poštinih voženj za leto 1937 se vrši jutri ob 11 na mestnem predsedstvu. Izključna cena znaša 42.300 Din.

Frankopanska cesta se bo tako preuredila, kakor je sedaj urejen Tomšičev dvored. Cestnice in hodniki za pešce bodo nekoliko zožili in zrav-nali, med drevesa pa pride na obeh straneh trav-nat pas.

Celjske novice

Celje, 13. septembra.

Položaj na delovnem trgu. Celjska ekspozitura borze dela izkazuje po zadnjem seznamu 187 brez-poselnih delovnih moči, med katerimi je 27 žensk. Po prejšnjem izkazu je bilo prijavljenih 176 brez-poselnih. Službo dobijo: 2 hlapca, 1 sodar, 1 kle-par, 1 kotlar, 4 mizarji, 3 čevljarji, 2 kuharici, 1 sobarica, 2 deklji, 2 služkinji, 1 natakarcica in 1 go-stilniška služkinja.

Otrok umrl za posledicami opeklin. V petek popoldne se je hudo ponesrečil 4 letni sin delavca Plaskan Stanko iz Latkove vasi pri Sv. Pavlu pri Preboldu. Fant je stopil v Latkovi vasi k otrokom, ki so bili na paši in kurili. Ko se je z njimi igral, je padel v ogenj, pri čemur se mu je vnela obleka in je dobil težke opekline po obrazu in vsem te-le-su. Poklicana je bila še v petek zvečer celjska reševalna postaja, ki je fanta s svojim roševalnim avtomobilom takoj prepeljala v bolnišnico. Kljub skrbni zdravniški negi pa je otrok danes ob pol 6 zjutraj umrl.

Zrte nesreč. Veber Franc, 19 letni hlapec iz Leskovec pri Skofji vasi, se je pri rezanju strelje urezal v levo roko. — Zelič Ljubomir, sin delavca iz Zavelde pri Celju, je padel v gozdu z drevesa in se močno poškodoval; pretesel si je možgane in izpahnil desno roko. — Merhar Pavel, trgovski vajenec iz Laškega, star 15 let, je v noči od 9. na 10. sept. v spanju vstal iz postelje, padel skozi okno drugega nadstropja na zemljo in si zlomil desno nogo. — Leskovšek Alojzij, delavec pri Ca-tru v Bežigradu, se je ponesrečil pri cirkularki, ki mu je odrezala 4 preste na levi roki.

SK Olimp : SK Svoboda (Ljubljana) 5:2 (3:0). Na igrišču SK Olimpa v Gaberju se je odigrala danes popoldne prijateljska nogometna tekma med SK Olimpom in SK Svobodo iz Ljubljane, ki je končala z rezultatom 5:2 (3:0) za Olimp. Olimp je bil tehnično in kombinatorno boljši in je v prvem polčasu vesekozni prevladoval. Gostje so bili pred golom zelo neodločni. Znašli so se šele v drugem polčasu, naker se je igra večinoma izenačila. So-dil je g. Veble objektivno. V predtekmi je mladina SK Olimpa premagala mladino SK Jugoslavije s 4:0 (1:0).

Lep pogreb zveste služkinje

Celje, 13. septembra.

Danes popoldne se je vil z Brega proti okoli-škemu pokopališču dolg sprevid, kakršne navadno vidimo, kadar pokopavamo najvidnejše osebnosti. Danes smo pa spremljali k zadnjemu počitku čisto navadno služkinjo, dolgoletno kuharico pri trgovcu g. Jagodiču, gospodično Ano Jugovo. 24 let je služila v eni družini, 9 let že prej pri tati g. Ja-godiča, pokojnem pos. Kmeču. Bila je kakor do-mača. Živela je samo za družino, cerkev in reveže, katerim je sproti razdala vse, kar je zaslužila. Umrla je šele 54 let stara, zadeta od kapi. Imela je lep pogreb, znamenje, da je imela mnogo prija-teljev in znancev. Ob grobu so ji v slovo zapele tovarišice. Pogrebne obrede je ob asistenci oo. ka-pucinov opravil kaplan g. Babšek.

Bilanca Ljudskega odra v Mariboru

Maribor, 13. septembra.

Mariborski Ljudski oder je imel te dni svoj redni letni občni zbor, na katerem se je zbrala idealna odreda družina skoraj polnoštevilo. Iz poročil društvenih funkcionarjev se je zrcalila vi-soko aktivna bilanca poizrtvovalnega dela v pre-tekletem letu, kar je tembolj razveseljivo, ker se je moralo društvo boriti ne le z notranjimi težavami, ki so v vsaki organizaciji pač neobhodno zlo, am-pak tudi z nekim nerazumljivim nerazumevanjem od zunanje strani. Kljub težkim finančnim razme-ram in razmeroma mali pozornosti od strani naših ljudi pa je delalo članstvo z verno, zavedajoč se poslanstva, ki ga ima v naši prosveti in kulturi. Ljudski oder se je resno trudil za dosego svojega namena. Umetniška izobrazba in vzgoja članstva je na primerni višini, kar so v polni meri dokazale predstave. Uporizorivte kot »Stilmondski župan«, »Skrižnost sv. maše«, »Slehernik« — so bili do-godki velike umetniške vrednosti, ki so Ljudskemu odru v čast. Ljudski oder se zaveda, da je tudi za njega merodajna katoliška smer. Trudi se, da ka-žejo tudi vse njegove predstave to smer in vidno je njegovo hotenje: biti povsem ljudski in katoli-ški. Dosledno bo služil novi ideji ljudskega igranja in zato bo v svojem bodočem repertoarju izbral predvsem taka dela, ki bodo ideji Katoliške akcije služila. Tako bo vrnil našemu odru, okuženem s plehkimi deli, zopet njegov pomen in vrednost. S tem programom gre Ljudski oder v novo sezono.

Na občnem zboru je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik dr. Meško, artistični vodja Eichmeister, tajnica Drolčeva, blagajnik Brumen, gospodar Sojč, vodja orkestra Gračner.

radi mraka prekinjena ob stanju 6:3, 9:9 za Pun-čeva. Zdi se, da bo Puček obdržal prvenstvo Ju-goslavije.

**Naročajte in širite
„Slovenski dom!“**

Posebnosti angleškega pravosodja

Angleško časopisje ubira strune po ljudskem okusu

Dostikrat koga zanima, s čem si nekateri časopisi pridobijo toliko naročnikov. Ako na Angleškem vprašamo kakega urednika tega ali onega časopisa, na kak način je bilo mogoče pomnožiti vsakodnevno naklado tega ali onega lista, dobimo odgovor: »Treba je svirati po ljudskem okusu.« Treba je v prvi vrsti vedeti, kaj ljudstvu predvsem ugaia in kako mora biti vsaka stvar, ki pride v časopis podana. Ni najvažnejše, da kaka vest odgovarja popolnoma resnici in da je morda taka, da bi kdo utegnil imeti o njej kakšne predsodke. Neobhodno pa je potrebno, da vsaka, tudi najmanjša novica izgleda ali vsaj kaže na senzacijo, čeprav je morda čisto neresnična. Pri angleških časopisih in morda tudi še pri kakšnih drugih, je najvažnejše, da se časnikar ozira na to, kako bo bravec sprejel to ali ono vest in kako bo o njej pripovedoval drugim. Ta »ljudska struna« mora igrati najbolj tragične stvari tako, da niso preveč strašne, suhoparne, okusno in živo, vsakodnevna pa tako, da so kakor od sile zanimive.

Tej »ljudski struni« na ljubo so pred kratkim prinesli angleški časopisi tik ob zadnjih poročilih o dogodkih v španski državljanski vojni, nič manj mastno natisnjeno afero neke filmske igralke. Ta afera je prav za prav postranskega pomena, brez kakšne večje važnosti, vsekakor pa gotovo mnogo manj važna, kakor pa dogodki, ki se danes odigravajo v Španiji. List je obe vesti prinesel drugo ob drugi na prvem mestu pod debelimi naslovi. Tu je gotovo nekaj preračunanosti. Marsikdo, ki bo dobil v roke ta list, bo morda prečital obe poročili, ali pa bo prvo samo preletel, drugo pa pozorno »požrl« od vrstice do vrstice. Učinek bo ta, da bo ohranil v spominu mnogo bolj zasebno življenje igralke Mary Astor, kakor pa najnovejše dogodke, ki se odigravajo v Evropi.

S takim poročanjem angleško časopisje zadovolji precejšen del svojih čitateljev, ki stikajo samo po nečem, kar je čisto osebnega, in za vsakodnevni malimi dramami, ki se odigravajo v angleškem zasebnem življenju. Posebno se pri tem odlikujejo nedeljske izdaje nekaterih časopisov. Pri tem pa lahko pridejo na svetlo tudi taki primeri, ki pri vsej svoji vsakdanjosti in nevažnosti posameznih oseb, prav lepo osvetlujejo marsikako posebnost angleškega pojmovanja te ali one stvari. Nekaj takih zgodbic, ki so napisane za angleški ljudski okus, naj navedemo iz zadnjih tednov:

Spor radi cerkvene kazni

V zadnjem času so na angleškem s čudovito strogoštopo razpravljali o vprašanju, kako daleč sega upravičenost anglikanske cerkve, da disciplinsko kaznuje podanike, ki bi v smislu zakona ne smeli biti kaznovani. Iz pravstvenega stališča pa bi mogli smatrati za krive Chinchesterski škof je sporočil nekemu filmskemu pisatelju, da ga zaradi tega, ker je preveč zanemarjal dolžnosti, ki jih ima kot sin namram svojim staršem, kaznuje s

tem, da ne bo do nadaljnjega smel večerjati. Taka kazen včasih ni bila tako redka, danes pa taka oblika izključitve sploh ni več v rabi. Ta cerkvena kazen je bila izrečena potem, ko so starši omenjenega filmskega igralca napravili samoumor, ker jih ni maral ali pa ni mogel podpirati. Grajo za brezsrčno ravnanje sinovo s starši je izreklo tudi sodišče, ko je javno ugotovilo, da je on kriv smrti staršev-samomorilcev.

Mladi mož, ki je odločno zadrževal, da se ne čuti moralno krivega smrti svojih staršev in ki se je čutil zaradi javne razglasitve sodbje zavrženega in pokopanega za vse večne čase, se je sedaj odločil, da bo po zakoniti poti skušal pobiti očitke anglikanskega cerkvenega dostojanstvenika in tudi svojih znancev. Zdi se, da bi tem prišla v poštev le tožba zaradi žaljenja časti, ki bi jo naperil proti škofu, ki je uporabil nad njim pravico, ki na Angleškem že skoraj sto let ni v rabi. Tudi nekateri anglikanski višji cerkveni možje so obsodili postopanje chichersterskega škofa kot preveč farizejsko, čeprav je dolžnost cerkve, da skrbi za vse podanike, da se pobojšajo, ne pa, da iz slabih navedb še slabše. Tem, ki so obojajali ravnanje chichersterskega škofa, se je pridružil celo birminghamski škof. V glavnem pa stoji javno mnenje na strani cerkvenega kneza, ki je kaznovalec omenjenega brezsrčnega moža. To je resnica, ki na prav značilen način osvetljuje današnjo Anglijo.

Novo pravo za nedorasle

Skoraj še ni več kot sto let, ko so še nedorasli otroci pri 14 letih bili kaznovani za tatvino dveh kovačev v našem denarju in mogli biti gladko obešeni. Stare stroge kazni so se pozneje seveda omilile, in za zgornj omenjeno tatvino ni preostajalo drugega, kot oprostitev kazni. Med nedoraslimi in odraslimi pa še vendar ni bilo prave razlike. Še pred nekaj leti so sedeli v zaporu mladeniči, ki so komaj danes šele dovolj stari za pobojševalnico. Kako zelo pa se je angleški čut spremenil ravno za te vrste kazni, kažejo odkolišne pri neki razpravi proti 16-letnemu morilcu, ki je bila končana pred kratkim. Do tedaj se ni bilo nobenega takšnega primera. Nikdar se še ni zgodilo v Angliji, da bi za tako dejanje stal pred sodniki 16-letni deček. Šele po težko obremenjenih izjavah, ki so jih podale priče, je sodišče pristalo na to, da gre tu za umor.

Posebno poglavje pri tej razpravi je bilo dejstvo, kako so držali v tajnosti morilecovo ime. Vse angleško časopisje, razen dveh, sploh ni objavilo ničesar o tem. Celu v uradnem zapisniku so stale samo začetne črke mladega zločinca.

Mladi fant je zrastlel v nekem bornem steno-vanjskem vozu. Imel je 5 bratov in sester. Mati mu je umrla. Do 14. leta je hodil v šolo. V teku sodniške razprave pa se je pokazalo, da se v šoli ni naučil brati, zapisati pa je znal samo svoje ime. Na trgu je bil zaposlen v neki prodajalnici.

Zgodilo se je pa, da je ustrelil nekega nočnega čuvaja, morda zato, ker ga je ta zasačil pri koki tatvini, ali pa le slučajno zaradi nespretnosti v rabi orožja. Tedaj je zbežal in ko so ga prišli in spraševali, če kaj ve o onem čuvaju, se je zapletel v proslavljiva in postal tako sumljiv. Končno so ga zaprli kot morilca. Sodišče ga je spoznalo za krivega umora in ga obsodilo na dve leti »zapora«. Kakšen naj bi bil ta zapor, o tem naj princse odločitev sam notranji minister.

Kako veliko zaščito uživajo mladi zločinci na Angleškem, se lahko vidi že iz tega, da zanje ni niti določenih kakih zakonitih jetnišnic. Niti jih ne imenujejo »zločince«, pač pa le »ljudi, ki so napravili kak prestopke«. Ne morejo biti niti obsojeni v prisilno pobojševalnico, ker jih ne smatrajo za kriminalne tipe. Tako bo sedaj seveda treba za ti bori dve leti zapora, katerega bo moral presedeti 16-letni fantič, uvesti novo ustanovo.

Zgodba o 'idealnem dekletu'

Na Angleškem je v zadnjem času postal povsod znan tudi nek drugi zanimiv dogodek, ki je vzbudil ne malo senzacijo. Gre v resnici za tožbo zaradi neke žalitve. Dva kmela, ki sta bila nepretrgano v sporu med seboj, sta se sprla tudi zaradi neke služkinje. Angleška javnost je z veliko pozornostjo slikala, kje bi o tej stvari zvedela kaj več. Zadeva je bila tudi precej smešna, zato tudi ni čudno, da bi se masikdo rad malo nasmejalo na račun takih zgodbic. Na razpavo, ki se je vodila pred sodiščem, je angleška javnost kar drla, čeprav je šlo prav za prav za manj važne, čisto osebne stvari, ki gotovo niso zaslužile take pozornosti. Pri sporu med kmetoma je končno prišlo do tega, da je eden od njih enostavno odpeljal omenjeno dekle s tem, da jo je izvalil iz rok svojega nasprotnika. V Angliji velja taka ugrabitev mladenke za samofno dejanje, ki se prav nič ne razlikuje od primera iz dobe angleške kolonizacije, če je kdo ukradel kakega konja. Za tak primer je vsa javnost zahtevala zasledovanje tatu toliko časa, dokler se konj ni pojavil pri svojem gospodarju. Angleški časopisi pa so sedaj ob ugrabitvi te mladenke pisali vabljive naslove o »idealnem dekletu«. Tudi preračunano! Na prvih instancah, kjer sede predstojniki, ki pripadajo tudi še »srednjem stanju«, so seveda obsodili ugrabitelja »idealnega dekleta« in so pri tem podudarjali na vse mogoče načine, da se to samofno dejanje mora najstrožje kaznovati. Na koncu poti od instance do instance pa je sedaj Dom lordov dobil vso stvar v roke. Toda, kaj vedo visoki lordi, ti visoki aristokrati, o takih zagonetkah grabljenja deklet v predmestnih hišah?

Uspeh te tožbe, ki se vleče že poldrugo leto, je tale: Kmeti sta na sodišče znosila vse svoje prihranke, »idealnega dekleta« pa nima ne eden, ne drugi, kajti številih oboževalcev se ni moglo rešiti na noben način, kakor da se je kratko malo nekega dne poročila z nekim fantom, čeprav ji morda ni bil ravno najbolj všeč.

Radio proti samomorilcem

Se neka zanimiva zgodba iz daljne Indije, ki zelo dobro kaže, kako skušajo Angleži z najmodernejšimi sredstvi vzgajati podvržene narode velikega imperia. Na severnem koncu Indije žive bojevitla plemena domačinov, kjer so na dnevnem redu poboji in umori tudi zaradi kakšnih najmanjših nesporov. Prav tako, kakor v času, ko je Kipling pisal svoje novele, ki so vse polne takih stvari. Angleška uprava je v teh deželah že marsikaj poizkusila, da bi pripravila tamojšnje prebivalstvo do tega, da bi se spameľovalo, toda vse je bilo zaman. Klasi so se naprej. Tedaj pa so se Angleži odločili, da pošlajo sredi vsake ondolne vasi po en zvočnik, ki bi oznanjal divjakom, kako nespametno in divjaško je tako dejanje. Ljudje so v resnici z veliko pozornostjo poslušali te govore po zvočnikih o nesmiselnosti pobojev in umorov. Pri tem pa se je naenkrat pojavil nekdo, ki se mu je tega pridigovanja zdelo že malo preveč in je začel z najrazličnejšimi šalami moliti prenašanje po zvočnikih. Nekoga od vernih poslušalcev pa je to tako razčuzilo, da je potegnil nož in pri priči zabodel razgrajca, da je na meslu izdihnil. Angleški časopis »Times« je v nekem članku prinesel o tem tole: »Več kot moralni nauk bi lahko izvajali iz tega, toda škoda bi bilo, če ne bi tudi tega motilca radijskega prenašanja nagradili z našimi simpatijami. Njegovo početje je bilo res težavno, kajti skušal je ugovarjati radiu.«

Francoski inženir Edmond Michel je izumil tole napravo, ki bo služila mestu ključa v vratih. S številkami na ploščici, ki je podobna telefonski, je mogoče napraviti 56 kombinacij. Pri vsaki napadni se oglasi zvonec.

Nov načrt za največjo ladjo sveta

Kakor poročajo ruski listi, ki izhajajo v Ameriki, dela znani ruski inženjer — graditelj pomorskih ladij V. Jurkjevič — ogromen načrt oceanskega parnika s 100.000 tonami. V Filadelfiji je v ta namen že ustanovil specialno družbo z osnovnim kapitalom 5 milj. dolarjev. Po informacijah ruskih listov si je Jurkjevič že zagotovil sodelovanje Paula Compmana, bivšega predsednika »United States Lines« in še nekaterih drugih važnih faktorjev, ki so se že prej zanimali za idejo, da zgradi ogromen preokceanski parnik. Po projektu teh strokovnjakov ne bi prevoz na takem parniku preko Oceana stal več kakor 50 dol. Tej vsoti je treba seveda še dodati izdatke za hrano. Zveza med Compmanom in Jurkjevičem bo omogočila uresničitev tega načrta. Sredstva za zgraditev tega ogromnega parnika bo omogočila deloma tudi država na temelju znanega zakona o subvencioniranju graditev trgovsko-potniških parnikov. — Po načrtih inženjerja Jurkjeviča bo imel novi parnik 100.000 ton, tako da bo za 20.000 ton večji od »Queen Mary«. Njegovi motorji pa bodo imeli za 260.000 konjskih sil, t. j. za 60.000 več kakor pa angleški kolos. Na novem parniku bo prostora za 10.000 potnikov. Jurkjevič, ki namerava ostati v Ameriki in tudi zaposliti za ameriško državljanstvo, je izjavil, da se bo kmalu realiziral njegov načrt in da se bo graditev novega preokceanskega parnika začela najbrže v istem času, kakor graditev novega angleškega »King Georges« na Angleškem.

»Ali je tista večša res uganila tvoje misli?«
»Na las točno: ves čas sem se bal, da bo zahtevala plačilo vnaprej, in res je bilo tako.«

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto ogličce, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Prvi avstrijski rekruti, ki so bili že poklicani v obvezno vojaško službo.

Zeleni pekel

Tigrovec je splezal spet v svojo mrežo in tišina, moreča kakor tema, je legla na tabor. Vžigalica je zdrsnila čez škatljico. Urrio si je prižgal cigareto.

»Jaz bom šel naprej,« je mirno povedal Tigrovec. »To nam bo prihranilo trud, ko bomo iskali vodo. Da boste vedeli za pot, bom zaznamoval zdaj pa zdaj kako drevo.«

Urrio se je obrnil k meni.

»Ali bi ga rad spremljal. Ti si vodil vendar že takoj iz Gaibe. Zdi se mi, da si za to reč dober.«

To je bilo torej sklenjeno.

Ker je bilo nemogoče, da bi odšla, preden bi se zdanilo, sva se obrnila na drugo stran in spala do sončnega vzhoda.

Prihajajoči dan je bil v vsakem oziru podoben preteklemu: suša, žeja, na jasah žareča bela vročina, samo pod večer niso zletela nad nami papige in plahutale s peruti. Naši mezig niso vohali vode, da bi rezgatali pri tem. Noč nas je presenetila pri praznih steklenicah in pri težkem vprašanju.

»Toda pijta samo prav malo«, je vzkliknil Tigrovec, »jutri bomo vodo še dvakrat huje potrebovali.«

Uro dolgo smo ležali čisto pri miru in tiho ter razglabljali in premotrlili to vprašanje z vseh strani in z vseh stališč. Nazadnje je Tigrovec prišel do tega sklepa:

»Če jutri ne bomo našli nič vode, bomo morali žrtvovati nekaj živali s prtljago vred ali pa se bomo morali vrniti.«

Gozd je bil tako tih in nem, da je to v nas vzbujalo strah in bojazen. To ni bil tisti prežeči mir, na katerega sem postal pozoren na poti od Gaibe dalje, ne, to je bilo tisto mrtvo molčanje, ki leži kakor breme na hiši, v kateri dolgo ni nihče staloval. Tako tiho se drži mačka, ki se je stisnila v klopič in se skriva v senci. To je tako tiho, kakor le more tiho biti kako živo bitje.

Ta mir v pragozdu pa je bil druge vrste. Ozračje je bilo čisto drugo kakor tam, vse širne goščave in džungle so bile brez vsakega življenja, kakor da je kdo z njih slekel vse živo. To je človek čutil takoj, ne da bi mu bil kdo rekel. Ni bilo ne netopirjev, ne žuželk, ne roparskih živali, ne ptičev, vsepovsod je vladalo samo strahovito, bojazen vzbujajoče pomanjkanje življenja, ki je vso to okolico nekako spreminjalo v zeleno, brezsrčno in dihi jemajočo praznino.

Naši mezig so tudi čutili to praznino in se niso mogli umiriti. Brez pokoja so se pomikali v krogu, kolikor so jim dopuščale njihove vezi ter niso hoteli zaspati. Prav tako se je godilo tudi nam. Vso dolgo noč smo se pogovarjali o stvareh, ki v glavnem niso imele prav nobene zveze z žejo in z našimi skrbmi.

Prvi trenutek, ko sem naletel na Tigrovca, sem čutil vročo željo, da bi izvedel kaj več natančnega o njegovem čudnem življenju. Njegovo pametno, skromno, nevsiljivo vedenje, nje-

gova mirna moškost in moč, vse to me je privlačevalo k njemu, kakor le malokateremu človeku. Toda neko globoko zadrževanje v vsem njegovem bitju me je oviralo, da bi ga kaj dosti izpraševal. Za take stvari mora človek doseči najprej neko potrebno stopnjo zaupljivosti.

Med dolgimi urami te noči ob plapolajočem in drhtečem ognju se je ta tuji občutek nekoliko izgubil. Zato sem si upal postaviti nekaj vprašanj, ki so se nanašala na njegovo osebno življenje. Ta vprašanja so očitno pokazala, da mu je moje prijateljstvo ljubo in dobrodošlo. To prijateljstvo se je še bolj utrdilo zaradi tega, ker ni bilo v prvi njegovi dobi med nama ničesar prisiljenega.

Tigrovec je pred štirinajstimi leti zaslužil lepo vsoto denarja v strojnici nekega dnevnika v Buenos Airesu. Toda zaljubljen se je nehoti v ženo svojega najbližnjega prijatelja in zato obrnil mestu hrbet. Njegova bolečina je bila tako velika, da se je umaknil v brazilske gozdove in tam delal kot drvar ter upal, da bo to trdo življenje posesalo njegove moči in mu prineslo mir.

Šest mesecev se je ubijal med Indijanci in zamorci. Njihovo žilavo veselje do življenja je tudi njemu dalo svežega poguma za nove boje. Do tu ni bilo njegovemu nehanju prav nič posebnega, niti čudnega, niti zanimivega. To se je zgodilo že sto in stokrat in se bo godilo, dokler bodo ženske oči še pogledale katerega moškega.

Toda pri Tigrovcu je bil konec te zgodbe, rečej nenavaden. Ob koncu tega pol leta, kaj

je delal v gozdu, so se mu rane zacelile. Čeprav je tisto delo v njegovem srcu še bolelo, če se ga je dotaknil in je bilo še zmeraj malo občutljivo, vendar ni več peklo.

Začel je gledati okrog sebe z drugimi očmi. Življenje v džungli je vabilo tišino v njem in svetle jasne oči so odgovarjale Tigrovčevemu bistvu. Zato je opustil misel, da bi se vrnil v Buenos Aires. To ne samo zaradi tiste zgodbe in zaradi prijatelja, čeprav na vse to še ni pozabil, marveč predvsem zaradi samega sebe.

Tri leta je romal z mezgom in z nekaj orodja po deželi, zakaj bil je spreten mehanik ter je za vsakdanji kruh popravljaj stroje. Polagoma je začel spoznavati zakone, ki veljajo v džungli in njenem življenju. Po svojem življenjskem nazoru je bil filozof in je razpolagal z mirnim pogumom severnjaka. Bil je docela zadovoljen, da je imel živeža za se in za svoje živinče, zraven pa še nekaj knjig, ki so dajale pobudo njegovemu duhu.

Znal je na pamet večino Tolstojevih, Gogoljevih, Puškinovih, Chopenhawerjevih in drugih del ter je nauke teh mislecev uporabljal in uresničeval v lastnem življenju. S trdnim delom se je prebijal skozi življenje po govedarskih okrajih v severnem Mattogrossu, prisvojil si je surove pravne običaje tiste dežele in je svojo moč uporabljal samo tedaj, kadar ga je kdo razdražil.

Proti koncu tretjega leta je prišel na obrežje Paragvaja ter je ubil svojega prvega tigra.